МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»
Центр екологічної оцінки та запобігання промисловому забрудненню

ЗАТВЕРДЖУЮ:
В.о. директора
Державної наукової установи
«Інститут екологічного відновлення та розвитку України»
_____ Олександр БОНДАР
«04» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
«АНГЛІЙСЬКА МОВА НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ»

Галузь знань: 18 Виробництво та технології
Спеціальність: 183 Технології захисту навколишнього середовища
Освітньо-професійна програма: Технології захисту навколишнього середовища

Курс – 1
Семестр – 1
Аудиторні заняття – 52 очне навчання
Практичних – 46
Самостійна робота – 38
Усього (годин/кредитів ECTS) – 90 / 3,0
Іспит – 1 семестр

Робочу програму обов’язкової навчальної дисципліни «Англійська мова наукового спрямування» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» освітньо-наукової програми «Технології захисту навколишнього середовища» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
Гончаренко Максим Іванович
Центр стратегічного аналізу та екологічних наслідків
воєнних дій. Науковий співробітник ДНУ «ІЕВ _____

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускового Центру екологічної оцінки та запобігання промисловому забрудненню спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» освітньо-професійної програми «Технології захисту навколишнього середовища», протокол № 02 від «28» серпня 2025р.

Завідувач центру Т. Іващенко

Робочу програму обговорено та узгоджено на засіданні Вченої ради інституту, протокол № 5-25 від 09.10.2025 р.

Вчений секретар Т. Морозова

Робочу програму схвалено в пакеті документів щодо навчально-методичного забезпечення навчального процесу зв спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» на засіданні Вченої ради ІЕВ, № 5-25 від 09.10.2025 р.
Гарант ОП
д.т.н., професор
Л. Маркіна

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

ЗМІСТ

сторінка

Вступ 4
1. **Пояснювальна записка** 4
1.1 Заплановані результати
1.2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни та методи навчання
2. Зміст навчальної дисципліни
2.3. Структура навчальної дисципліни..... 12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни..... 17
3.1. Рекомендована література (базова і допоміжна) 17
3.2. Інформаційні ресурси в Інтернеті..... 19
4. Засоби діагностики успішності навчання здобувачем вищої освіти знань та вмінь..... 21
4.1. Форми контролю
4.2. Критерії поточного оцінювання знань
4.3. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи
4.4. Критерії оцінювання знань з дисципліни на екзамені
4.5. Академічна заборгованість студентів з дисципліни та умови повторного складання екзамену

ВСТУП

Робоча програма (РП) обов'язкової навчальної дисципліни «Англійська мова наукового спрямування» розробляється на основі «Положення про програму навчальної дисципліни», затверджених розпорядженнями №3-19 від 08.04.2019 р., відповідних нормативних документів ДЕА, враховує вимоги Закону України «Про вишу освіту», Закону України «Про освіту», Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977), не суперечать чинному законодавству й нормативній базі забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.12.2016 р. № 600 (зі змінами від 21.12.2017р. № 1648) та Наказу Міністерства освіти і науки України від 4 березня 2020 р. № 378 Про затвердження стандарту освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

У сучасних умовах глобалізації і виходу України в єдиний освітній, культурний та інформаційний простір володіння іноземними мовами, насамперед англійською, набуває особливої ваги. Англійська практично стала міжнародною мовою наукової комунікації: ділової кореспонденції, наукових та практичних конференцій, наукових публікацій, особливо в галузях охорони навколишнього середовища та менеджменту. За допомогою англійської мови можна одержати доступ до більшості ресурсів світової інформаційної комп'ютерної мережі Інтернет. Тому для молодих учених володіння англійською мовою є абсолютно необхідним для успішних наукових досліджень. Природно, що курс цілком логічно вкладається в тричастинну схему вивчення іноземних мов відповідно до триступеневої побудови вищої освіти "бакалавр – магістр – доктор філософії.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ціль програми «Англійська мова наукового спрямування» - викладання навчальної дисципліни «Англійська мова наукового спрямування» – розвиток професійно-комунікативної компетенції (лінгвістичної, соціолінгвістичної і прагматичної) аспірантів для забезпечення їх ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі.

1.1. Заплановані результати

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Програмні результати:

ПР02. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, зокрема, для презентації результатів досліджень та інновацій.

ПР05. Ефективно працювати у команді та міжнародному колективі, мати лідерські навички.

Основні завдання вивчення дисципліни «Англійська мова наукового спрямування» такі: підключити студентів аспірантури під час навчання іноземній мові у такі види діяльності, які розвивають широкий спектр когнітивних здібностей, формують особистісні якості самоорганізації та самоактуалізації магістра протягом усього подальшого життя. Програма модуля також включає залучання аспірантів до таких академічних видів діяльності, які активізують і далі розвивають увесь спектр їх пізнавальних здібностей та сприяє становленню критичного самоусвідомлення та вмінь спілкуватися і робити вагомий внесок у міжнародне середовище, що постійно змінюється.

Результати навчання	**Методи викладання і навчання**	**Форми оцінювання**
Іноземний науковий дискурс. Іномовний науковий текст. Вміти переказувати та узагальнювати основні результати спостереження чи експерименту.	Проблемно-орієнтоване навчання. Переклад, питання, вправи	Поточний контроль.
Логікоструктурна. Вміти розрізняти композицію наукового тексту рідною мовою та іноземною. Розуміти сигнальну функцію абзацу. Розуміти і оперувати пошуковим образом статті. Заголовний комплекс.	Переклад, питання, вправи	Поточний контроль.
Вміти розрізняти жанри іномовного наукового тексту.	Переклад, питання, вправи	Поточний контроль.
Вміти складати анотацію, тезиси, Вміти писати наукову статтю, наукову доповідь, науковий проект, магістерську роботу.	Проблемно-орієнтоване навчання. Переклад, питання, вправи	Поточний контроль.
Вміти застосовувати основні методологічні параметри наукового дослідження в іншомовних наукових текстах.	Проблемно-орієнтоване навчання. Переклад, питання, вправи	Поточний контроль.
Вміти розрізняти композиції видів наукових текстів. Нарративні, дескриптивні та детерміновані види наукового тексту.	Проблемно-орієнтоване навчання. Переклад, питання, вправи	Поточний контроль
Знати структуру анотації, тезисів, наукової статті, наукової доповіді, наукового проекту, магістерської роботи.	Проблемно-орієнтоване навчання. Переклад, питання, вправи	Поточний контроль

Лексико-граматичні особливості іномовного наукового тексту. Знати лексику та фразеологію наукового тексту.	Переклад, питання, вправи	Поточний контроль
Розуміти і оперувати концептом, поняттями, термінами. Терміносфера фаху. Понятійний апарат. Умовні позначення, символи, скорочення і терміни в іномовному науковому тексті.	Виконання практичних робіт, обговорення у групі. Переклад, питання, вправи	Поточний контроль
Вміти складати термінологічний глосарій за фахом. Вміти здійснювати пошук еквівалентів відповідної рідній мові термінології в лексико-граматичних джерелах Європи та Америки.	Переклад, питання, вправи. Виконання практичних робіт, обговорення у групі.	Поточний контроль
Вміти робити презентацію своєї наукової роботи	Виконання практичних робіт, обговорення у групі.	Поточний контроль
Вміти писати іноземною мовою анотацію до магістерської роботи. Вміти розробляти композицію анотації, вміти використовувати лексичні та фразеологічні кліше, граматичний регістр анотації.	Виконання практичних робіт, обговорення у групі.	Поточний контроль **Підсумковий контроль**

1.2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни та методи навчання

Методи навчання. При вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Словесні: пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), робота з книгою (читання, переклад, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, опорних конспектів, порівнянь, тощо).

Наочні: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

Практичні: практична робота, вправа, практичні методи.

Активні методи навчання (використання технічних засобів навчання, мозкова атака, диспути, використання проблемних ситуацій, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів та інші).

Інтерактивні технології навчання (використання мультимедійних технологій, інтерактивних електронних таблиць, діалогове навчання, співробітництво студентів та інші).

Види робіт: практичні заняття, самостійне опрацювання матеріалу, виконання модульних робіт, усні презентації, поточний контроль, складання заліку.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Англійська мова наукового спрямування» розрахована на студентів, які вивчали англійську мову в загальноосвітніх навчальних закладах та мають відповідний рівень підготовки. Курс передбачає комплексне викладання мови: всі аспекти мови вивчаються паралельно з розвитком мовленнєвих навичок та вмінь і навчанням спілкуванню, приділяючи особливу увагу професійній лексиці в контексті відповідних аутентичних матеріалів. Навчальна дисципліна «Ділова іноземна мова (англійська)» викладається на базі фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, що забезпечують глибоку інтеграцію наукових і професійно-орієнтованих знань. Дисципліна викладається з урахуванням міжнародних рекомендацій до знання мови, водночас із особливостями фаху й контекстного підходу до викладання англійської мови. Навчальна дисципліна «Ділова іноземна мова (англійська)» спрямована на формування у студентів усіх стандартних компетентностей, зокрема професійної мовної компетенції, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального професійного середовища.

2.1. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.) очне навчання			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1 семестр					
1.1	THE PROBLEM OF ENVIRONMENTAL PROTECTION. Інфінітив (The Infinitive, to V). Форми інфінітиву.	5		5	2
1.2	HISTORY OF ECOLOGY. Іменник в якості атрибутиву, простий час: теперішній, минулий та майбутній	5		5	2
1.3	ECOSYSTEM, Модальні дієслова	5		5	1
1.4	THE MAIN PROCESSES IN ECOSYSTEMS. Складнопідрядні речення	5		5	1
1.5	CHORNOBYL ACCIDENT, ITS CONSEQ UENCES AND LESSONS, Тривалий час: теперішній, минулий та майбутній; Багатокомпонентні означення.	3		5	1
1.6	ENVIRONMENTAL POLICY OF UKRAINE: PROBLEMS, ACHIVENMENTS AND PROSPECTS. Предикативні інфінітивні звороти: 1) суб'єктний інфінітивний зворот (Complex Subject);	3		3	1

	2) об'єктний інфінітивний зворот (Complex Object); 3) інфінітивний зворот з прийменником for.				
1.7	WHY A EUROPEAN UNION ENVIRO NMENTAL POLICY? Предикативні інфінітивні звороти та їх переклад	9		3	4
1.8	CLIMATE CHANGE. Способи словотвору в англомовній науково-технічній літературі. 1. Афіксація (префіксація та суфіксація); 2. Конверсія; 3. Словоскладення.	9		3	3
1.9	AIR POLLUTION. Способи словотвору в англомовній науково-технічній літературі: 1. Афіксація (префіксація та суфіксація);2. Конверсія; 3. Словоскладення.	9		3	3
1.10	HYDROSPHERE POLLUTION, Пасивний стан (The Passive Voice) Утворення форм дієслів та переклад	9		3	2
1.11	PRESERVATION OF NATURE, Доконаний (перфектний час): теперішній, минулий та майбутній	9		3	2
1.12	PROBLEMS OF THE PLANET. Пряма і непряма мова	9		3	2
1.13	Домашнє читання (анотація, термінологічний словник	10		-	14
Усього за навчальною дисципліною		**90**		**46**	**38**

3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни

3.1 Рекомендована література

Базова

1. Рогачова М. В. Посібник для магістрів екологічних спеціальностей – Київ, 2018 – 108 с.
2. Качалова К. Н., Ізраілевич Є. Є., Практична граматика англійської мови з вправами та ключами: в 2-х томах - К. : Методика, 1996. 368 с.
3. Балабан Т., Англійсько-український словник-довідник інженерії довкілля. Львів. Видання Львівського державного університету «Львівська політехніка», 2000. 400 с.

Допоміжна

1. Writing Timed Essays. http://jerz.setonhill.edu/writing/academic1/timed-essays-top-5-tips-for- writing-academic-essays-under-pressure/.

4. Засоби діагностики успішності навчання здобувачем вищої освіти знань та вмінь

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Згідно з діючою системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-баловою системою.

4.1. Форми контролю

Форми контролю знань студентів: - поточний; - підсумковий модульний; - семестровий підсумковий (залік).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

4.2. Критерії поточного оцінювання знань

Критерії поточного оцінювання знань студентів (табл. 1)

Таблиця 1

Виконання письмового завдання та усний виступ	Критерії оцінювання
7	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, всебічно володіє змістом теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові завдання
5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але допускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання.

Оцінки 6, 4, 2 відповідають проміжним показникам знань між вказаними в табл. 1.

Доповнення виступу: 2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми. 1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

4.3. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.2.

Таблиця 2

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
Виконання та захист практичних робіт та усні доповіді (сумарно)	60
Залік	40
Усього за дисципліною	100

Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 3).

Таблиця 3

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи

Рейтингова оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою
Презентація доповіді за результатами наукового пошуку	Виконання та захист практичних робіт	
25-30	9-10	Відмінно
20-24	8	Добре
15-19	7-6	Задовільно
Менше 15	менше 6	Незадовільно

4.4. Критерії оцінювання знань з дисципліни на іспиті

Критерії оцінювання знань з дисципліни на заліку (оцінюється від 0 до 40 балів)

1. 35-40 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов’язкову, а й додаткову літературу.

2. 31-34 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

3. 26-30 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

4. 21-25 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

5. 16-20 балів отримують студенти, які правильно правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми..

6. 0-15 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку. Сума поточної та контрольної модульної рейтингової оцінки становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл. 4, 5), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4

Відповідність підсумкової модульної рейтингової оцінки в балах оцінкам за національною шкалою рейтингових оцінок

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
менше 55	Незадовільно

Таблиця 5

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Модуль №2	Оцінка за національною шкалою
25-30	25-30	Відмінно
20-24	20-24	Добре
15-19	15-19	Задовільно
менше 15	менше 15	Незадовільно

На основі підсумкової модульної рейтингової оцінки студенту додається залікова рейтингова оцінка (табл. 6).

Таблиця 6

Відповідність залікової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою

11-12	Відмінно
9-10	Добре
7-8	Задовільно
6	Незадовільно

Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок у балах становить підсумкову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 7).

Таблиця 7

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

<table>
<tr><th>За шкалою академії</th><th colspan="2">За національною шкалою</th><th>За шкалою ECTS</th></tr>
<tr><td>90-100</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td><td>A
(відмінно)</td></tr>
<tr><td>85-89</td><td rowspan="2">Добре</td><td>B
(дуже добре)</td></tr>
<tr><td>75-84</td><td>C
(добре)</td></tr>
<tr><td>70-74</td><td>Задовільно</td><td>D
(задовільно)</td></tr>
<tr><td>60-69</td><td>E
(достатньо)</td></tr>
<tr><td>35-59</td><td rowspan="2">Незадовільно</td><td rowspan="2">Не зараховано</td><td>FX
(незадовільно – з можливістю повторного складання)</td></tr>
<tr><td>1-34</td><td>F
(неприйнятно – з обов’язковим повторним курсом)</td></tr>
</table>

Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (наприклад, так: ***91/Відм./A, 83/Добре/B, 76/Добре/C, 71/Задов./D, 66/Задов./E*** тощо).

4.5. Академічна заборгованість студентів з дисципліни та умови повторного складання екзамену

Оцінювання знань студентів з дисципліни, за якою навчальним планом передбачений екзамен, здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю.

Студенти, які набрали за підсумковим модульним контролем менше 15 балів вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку. При цьому: студенти, які одержали підсумково від 28 балів, мають право складати екзамен .

Повторне складання екзамену з дисципліни дозволяється двічі: перший раз викладачу, другий – комісії.

Оцінка складається як сумарна кількість балів, одержана за складання заліку у формі контролю знань за модулями та різні види діяльності студента з дисцип-

ліни. Студент вважається таким, що склав екзамен, якщо він набрав не менше 60 балів.

Підсумкова рейтингова оцінка дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

4.6. Відрахування студентів

Студенти, які одержали під час сесії більше двох академічних заборгованостей та у випадках накопичення більше двох академічних заборгованостей, відраховуються з академії за поданням деканату та рішенням ректора.

Студенти, які не ліквідували академічну заборгованість у наступному семестрі з визначених дисциплін, без вивчення яких неможлива подальша підготовка за професійним напрямком, відраховуються з академії.